

Ungdom og idrett. Har kjønn, klassebakgrunn og minoritetsbakgrunn fått større betydning?

SVEBIs årlige idrettsvetenskaplige konferens
November 2023

Åse Strandbu

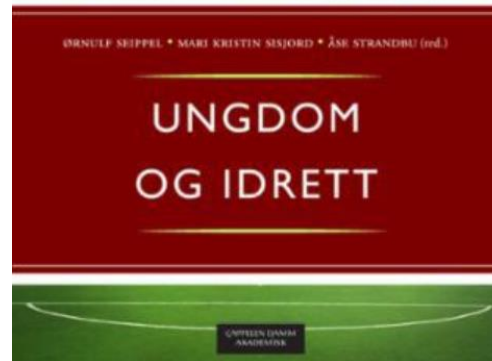
NIH - Norges idrettshøgskole

GIH – Gymnastik- och idrottshögskolan

<https://orcid.org/0000-0001-6209-5066>

Kilder

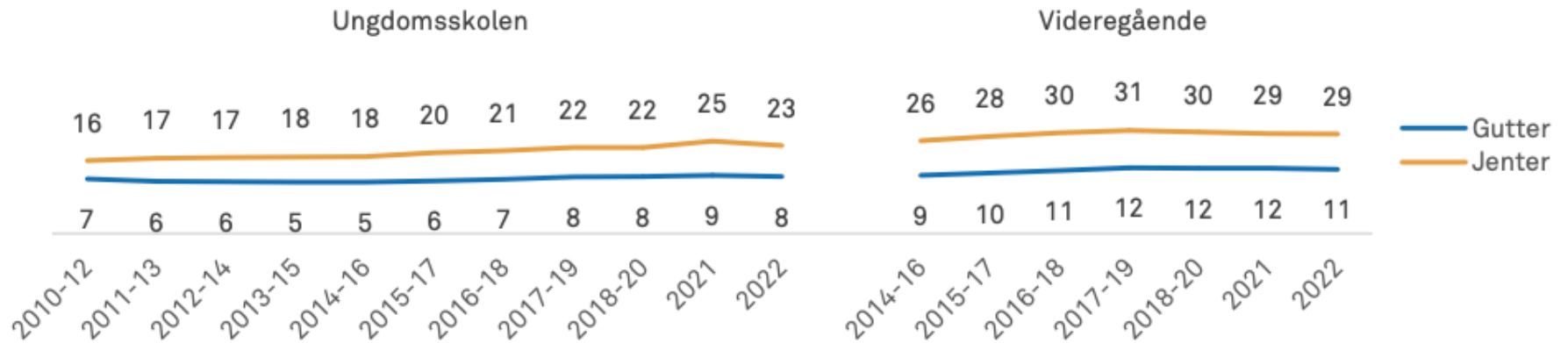
- Intervjuer med ungdom og foreldre
- UngData – stor surveyundersøkelse

Utgangspunkt:
Ungdomstid –
vanskelig for
mange

Prosentandel med mange psykiske plager siste sju dager - utvikling over tid

Kilde: Bakken 2022: Ungdata

Psykisk helseplager:

- Følt at alt er et slit
- Følt deg ulykkelig, trist eller deprimert
- Følt håpløshet med tanke på framtida
- Følt deg stiv eller anspent
- Bekymret deg for mye om ting
- Hatt søvnproblemer

Utgangspunkt: Idrett – velferdsgode for ungdom

92 %

Hvorfor idrett?

- Ungdommer forteller:
 - Gøy og sosialt er det viktigste
 - Lek
 - Utfordringer, lære,
 - Konkurrere, vinne, status
 - Helse, kropp
- Sosialt:
 - Får venner
 - Er sammen med venner på en annen måte
 - En plass i jevnalderfellesskapet
 - En del av det veltilpassede

ØRNULF SEIPPEL • MARI KRISTIN SISJORD • ÅSE STRANDBU (red.)

UNGDOM OG IDRETT

(Idrettens skyggesider)

- Prestasjonspress
- Krenkelser
- Seksuell trakassering og overgrep
- Overtrening
- Skader
- Spiseforstyrrelser

Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning

Universitetsforlaget

VITENSKAPELIG PUBLIKASJON

Årgang 4, nr. 1 2023, s. 1-17
ISSN online: 2225-9923
DOI: <https://doi.org/10.18261/nbl.412>

Seksuell trakassering og andre krenkelser i ungdomsidretten: Forekomst og mønstre i utsatthet

Sexual harassment and other violations in youth sports.
Prevalence and patterns of exposure

Åse Strandbu

Profesør, *Institutt for idrett og samfunnsvitenskap, Norges idrettshøgskole*
Strandbu leder Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett ved Norges idrettshøgskole. Hun har tidligere arbeidet som forsker ved NOVA's ungdomsforskningsgruppe. Hennes forskningsfelt er ulike sider av ungdoms idrettsliv – inkludering i idretten, meningen med idretten, sosial ulikhet, foreldre involvering og krenkelser i ungdomsidretten. ase@nbi.no

Gerdt Marie Solstad

Forsker II, *Veiførforskningsinstituttet NOVA, OsloMet – storbyuniversitetet*
Solstad er sosiolog og forsker ved NOVA's seksjon for ungdomsforskning. Hennes forskningsinteresser omfatter vold og overgrep, organisering av idrett, velferdspolitik og kritisk tenkning. gerdm@voksmet.no

Kari Stefansen

Forsker I, *Veiførforskningsinstituttet NOVA, OsloMet – storbyuniversitetet*
Stefansen leder NOVA's forskningsprogram om vold i nære relasjoner. Hun forsker blant annet på seksuell vold og har vært redaktør for bøkene *Rape in the Nordic Countries. Continuity and Change* og *Collaborating Against Child Abuse. Exploring the Nordic Barnhus Model*. kari@voksmet.no

Lars Roar Frøyland

Forsker II, *Veiførforskningsinstituttet NOVA, OsloMet – storbyuniversitetet*
Frøyland har forsket på ungdoms idrettsliv, både i form av egen problemstilling og offiserfaringer. Han har også belyst hvordan man kan forstå tidstrender i voldsutøvelse og problematferd. lrf@voksmet.no

Sammendrag

Denne artikkelen undersøker forekomsten av ulike typer krenkelser i ungdomsidretten, noe det er forsket lite på. Vi analyserer data fra undersøkelsen Ung i Oslo 2021 (svarprosent = 53%, 13–19 år). Deltakere som var aktive i idrett på undersøkelsestidspunktet (n = 2 283) ble spurt om de var blitt truet, mobbet eller utestengt samt utsatt for seksuell trakassering og overgrep i idretten i løpet av det siste året. Vi undersøker 1) hvor utsatt ungdom er for slike krenkelser i idretten, 2) forskjeller i utsatthet etter kjønn, sosioøkonomisk status og innvandrerbakgrunn, individuell idrett versus lagidrett og treningsmengde og 3) hvem som utøver krenkelsene. Analyse viser at i overkant av ti prosent hadde fått negative, utpansende eller sårende seksuelle kommentarer. Like mange var blitt truet, mobbet eller frosset ut. Fire prosent var blitt beløst på en seksuell måte mot sin vilje, mens tre prosent av de som gikk i videregående skole (spørsmålet ble bare stilt til denne gruppen) oppga «en annen form for seksuelt overgrep». Samlet viser analysene at ungdomsidretten – i tillegg til å være et sted der mange trives – også er en arena der en ikke ubetydelig andel ungdommer utsettes for krenkelser.

Nøkkelord

idrett, krenkelser, mobbing, seksuell trakassering, seksuelle overgrep

Copyright © 2023 Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons CC BY-NC 4.0 License <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett
NORGES IDRETTSHØGSKOLE

Hvem deltar? Hvem deltar ikke?

- Kjønn
- Minoritet – majoritet
- Klassebakgrunn

Datamaterialet: Ungdata

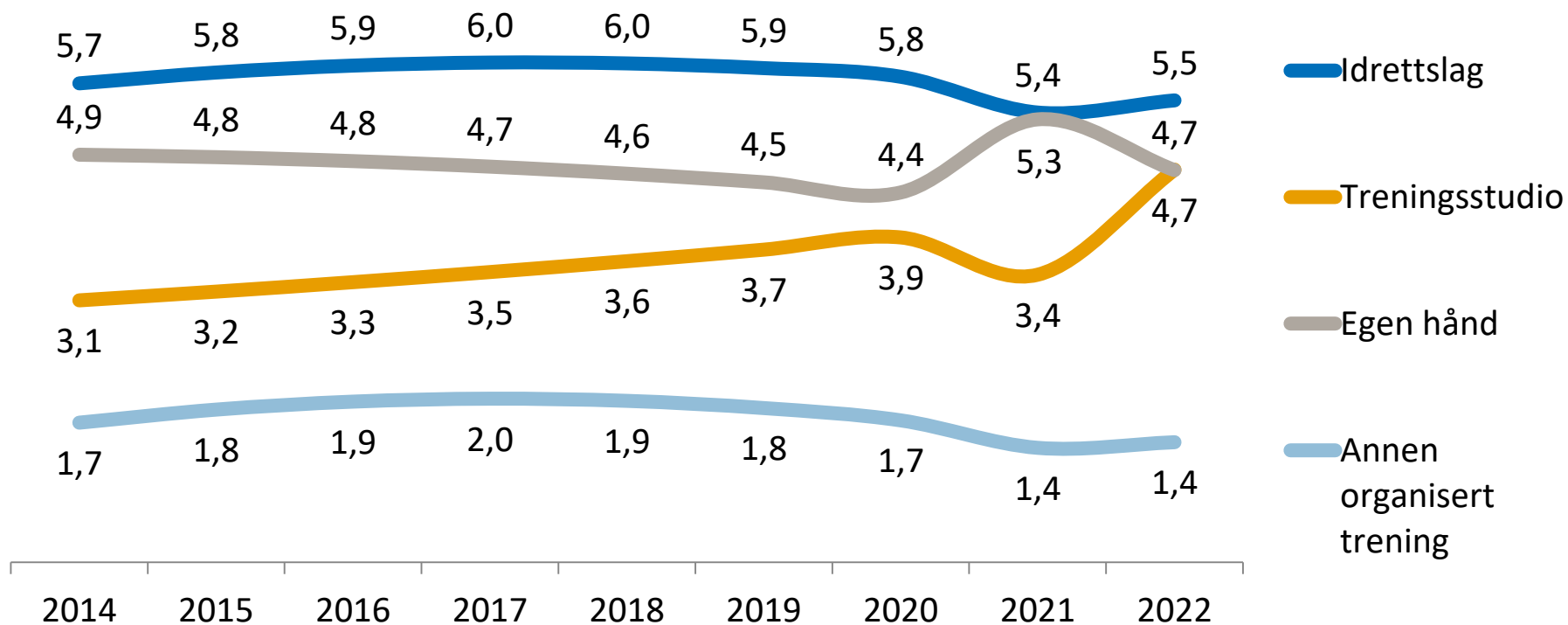
	Antall ungdommer som har deltatt		Antall kommuner som har deltatt		Svarprosent	
	Ungdomsskolen	Videregående	Ungdomsskolen	Videregående	Ungdomsskolen	Videregående
2014	24 521	10 544	82	42	86	70
2015	38 588	21 117	118	58	82	67
2016	31 973	20 476	132	69	87	69
2017	53 238	27 476	170	82	86	73
2018	39 466	21 858	109	52	86	71
2019	46 582	39 084	149	90	88	75
2020	13 417	8 295	89	51	69	50
2021	78 524	42 056	205	111	83	67
2022	49 440	30 686	124	73	85	68
Totalt	375 749	221 613	329	184	84	69

Hvor ofte trener du eller driver du med følgende aktiviteter?

	Aldri	Sjelden	Et par ganger i mnd	1–2 ganger i uka	3–4 ganger i uka	Minst 5 ganger i uka
Trener eller konkurrerer i et idrettslag						
Trener på treningsstudio eller helsestudio						
Driver med annen organisert trening (dans, kampsport eller liknende)						
Trener på egen hånd (løper, svømmer, sykler, går tur)						

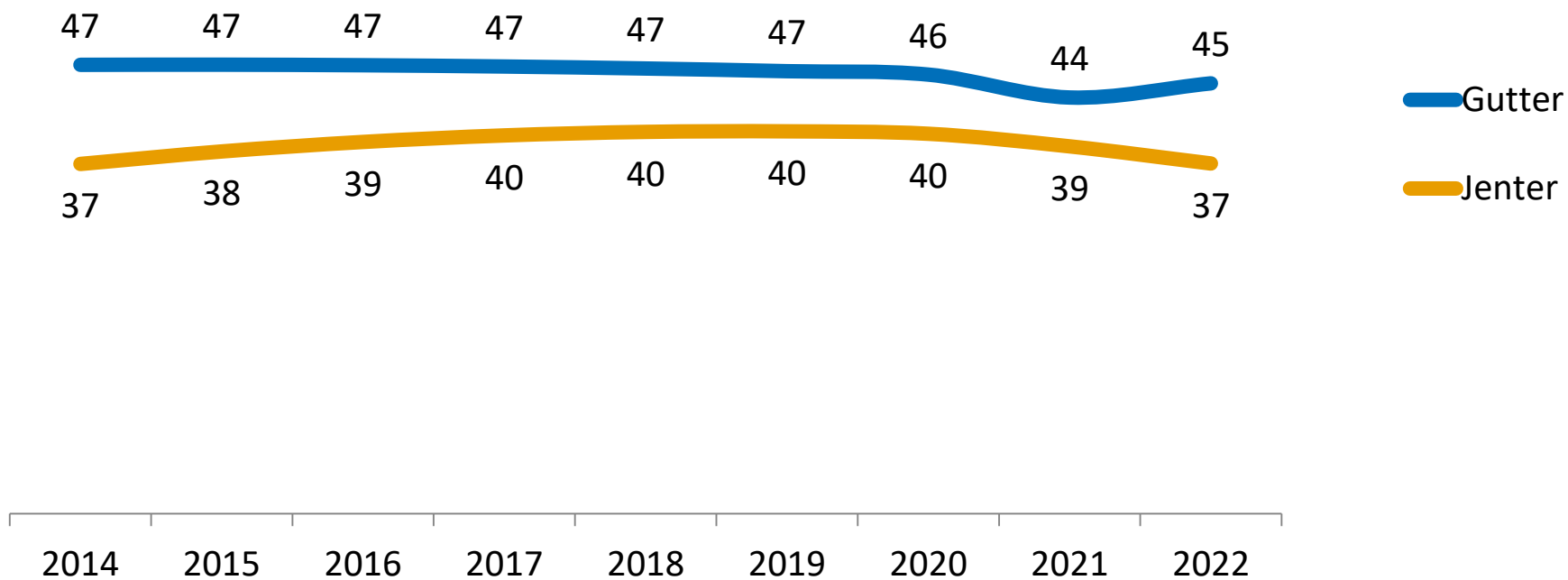
Trening på ulike arenaer

Gjennomsnittlig antall ganger i måneden

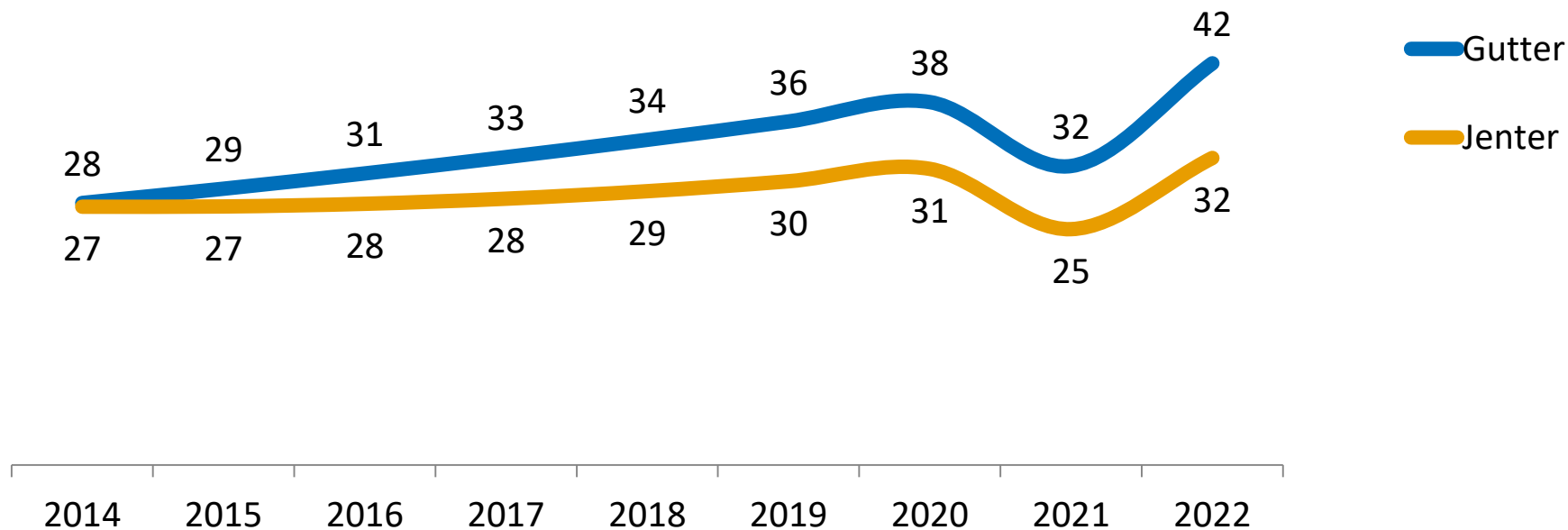
Idrettslag

Andel som trener eller konkurrerer ukentlig

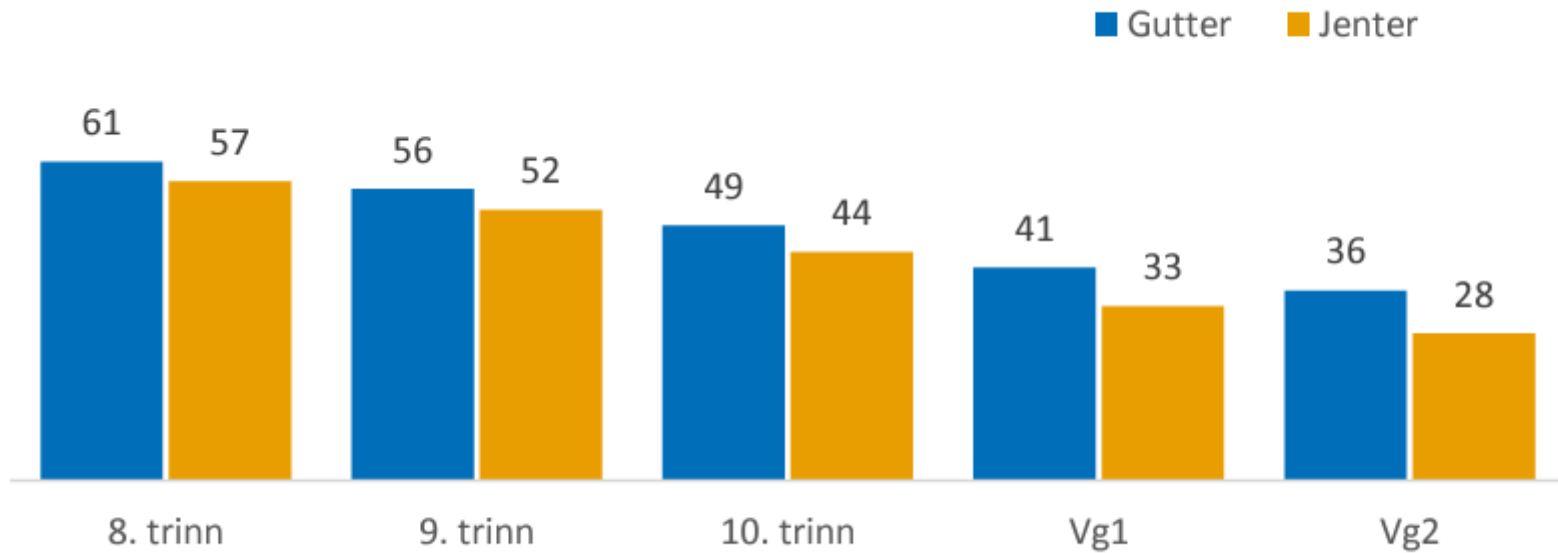

Treningsstudio

Andel som trener ukentlig

Prosentandel som for tiden er aktiv i organisert idrett Etter kjønn og klassetrinn.

Andel elever på videregående som trener minst en gang i uka på ulike arenaer

Etter kjønn og innvandrerbakgrunn. Aldersgruppen 16–18 år.

Andel som trener minst en gang i uka på følgende arenaer	Gutter med norskfødte foreldre	Gutter med utenlandsfødte foreldre	Jenter med norskfødte foreldre	Jenter med utenlandsfødte foreldre
Idrettslag	38	35	31	18
Treningsstudio	45	42	38	26
Trener på egen hånd	40	44	48	41
Annen org. trening	7	11	13	13

Klasseskillet øker i barneidretten

**** Mor i Bærum måtte be sønnen slutte med fotball - ble for dyrt**

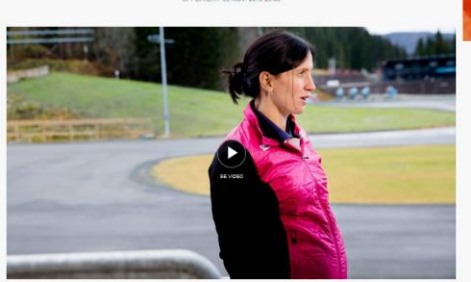

NAVN: ROLF SÆVI, TO: EMMETT EN. Sævi i Bærum har målet begrepet samme betydning i idrett på grunn av lang økonomi. De er ikke så enkle. Foto: TERJE BRINGDAL.

Av FRANK ERTVEIANG, ANDELICA HAGEN og TERJE BRINGDAL (FOTO) Siste saker fra Nyn RUSTA

Bjørger langer ut mot utstyrshysteriet

BRINGDAL LAFALDI OPPDERT 05. NOV. 2013 23:16

VIDEO Bjørger går ut mot utstyrshysteriet

- Det er toillett, sier skistjernen om jaget blant unge langrennstalenter.

GRANÅSEN (adresse, no): Staut to måneder for hun skal bli mamma for første gang

martha, M. S. v. 1

KAMPILLETTER

FRAMTIDA.NO

FRAMSIDA SAMFUNN KULTUR SKULE OG JOBB

Tema: **Privillig, idrett**

Idretten skyv fattige frå seg

Ungdom frå familier med låg inntekt deltek mykje mindre i frivillige organisasjonar. - Idretten går glipp av talent, åttavar forskar.

Svein Olav B. Langåker
onsdag 22. august 2012 10:05

Illustrasjonsfoto: Colourbox

Dei fleste nordmenn er medlem av ein eller fleire organisasjonar. Men kvitviten er skeivt forfeldt.

ein ny **forskningsrapport** frå Senter for forsking på sivilsamfunn og tvilling sektor kjem det fram at det er store forskjellar mellom ungdom i og utanfor idretten. Økonomien til foreldre har mykje å seia.

Det er liten grunn til å tru at interessa for idrett skulle vera mindre mellom dei med lågare inntekt. Viss idretten blir flinkare til å rekruttere rett, så vil ein stiga igjen med fleire talent, seier Karl Henrik Sveivind. Ein er ein av dei ni forskarane bak rapporten, som tek utgangspunkt i tekststål frå 2007.

lerre kring ein tredjedel av barn og unge mellom 9 og 20 år frå familier ned inntekter under 345.000 kroner er med i idrettslag. For familier

Nekter å bli med på fritidsskjøret

Ordn Nektar ikke barna til Nektar Orlanheim noen å ikke med. De andre barna var ikke fse.

Les også: **20-årige alle**

20-årige alle er medlem av en eller flere organisasjoner. Men kvitviten er skeivt forfeldt.

Kan du gjøre Norges ledende bank enda bedre?

Se våre forslag til forbedringer

Bærum er blant landets dyreste kommuner å spille barnefotball i.

Betaler 15.000 for at barna skal spille håndball og fotball

BARNEIDRETT

KRISTINE LUGSE LARSEN

- Målt av aldersgruppen er så høy kostnad både fordi det er vanskelig å finne dette i andre kommuner som fotball og håndball, sier Larseth.

- Kan ikke frikalle kommunen Østli. I Bærum er over halvparten av barna medlemmer av idrettslag. Det betyr at det er mye som er på plass. Det betyr at det er mye som er på plass. Det betyr at det er mye som er på plass.

- Vi har mer enn 100 idrettslag i Bærum. Det betyr at det er mye som er på plass. Det betyr at det er mye som er på plass.

- Det betyr at det er mye som er på plass. Det betyr at det er mye som er på plass.

- Det betyr at det er mye som er på plass. Det betyr at det er mye som er på plass.

Fakta

Familiens regnestykke

Søstne no

- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100

For en alenestående forelder vil det være vanskelig å skille de to barna fra hverandre

Barneidrettskostnader

Barneidrettskostnader for foreldre:

- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100
- Arbeidsinntekt: 100

Kronikk av helsesøster: Det er hjerteskjærende å høre alle de «gode» unnskyldningene fra barn som ikke kan være med

Kronikk: Toff Day

Det er hjerteskjærende å høre alle de «gode» unnskyldningene fra barn som ikke kan være med.

Det er hjerteskjærende å høre alle de «gode» unnskyldningene fra barn som ikke kan være med.

NIH Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett

NORGES IDRETTSHØGSKOLE

Drømmer du om et nytt kjøkken?

Se nyheter

Drømmer du om et nytt kjøkken?

Se nyheter

Idrettens barnerettigheter

1. Trygghet

Barn har rett til å delta i et trygt treningsmiljø, fritt for press og utnyttelse. Barn under 6 år skal ha med seg en voksen på aktivitetene. Skader skal forebygges.

2. Vennskap og trivsel

Barn har rett til å delta i trenings- og konkurranseaktiviteter der det er lagt til rette for at de skal utvikle vennskap og solidaritet.

3. Mestring

Barn har rett til å oppleve mestring og lære mange ulike ferdigheter. De skal også ha muligheter for variasjon, øving og samspill med andre.

4. Påvirkning

Barn har rett til å si sin mening og bli hørt. De skal ha mulighet til å være med på planlegging og gjennomføring av egen idrettsaktivitet sammen med trenere og foresatte.

5. Frihet til å velge

Barn har rett til å velge hvilken idrett, eller hvor mange idretter de vil delta i. De bestemmer selv hvor mye de vil trene.

6. Konkurranser for alle

Barn har rett til å velge om de vil delta i konkurranser eller ikke. Barn som melder overgang fra en klubb innen samme idrett skal ha full rett til å delta i konkurranser for en ny klubb straks overgangen er registrert.

7. På barnas premisser

Barn har rett til å delta i trenings- og konkurranseaktiviteter som er tilpasset deres alder, fysiske utvikling og modningsnivå. Idrettslagene og gruppene skal samarbeide for å gi barna et koordinert og allsidig idrettstilbud i deres eget nærmiljø.

8. Alle skal få være med på leken

Alle barn har rett til å delta i idrett uavhengig av familiens økonomi eller engasjement. Barn har rett til å være i et inkluderende idrettsmiljø uten utstyrs- eller kostnadspress.

Hva vet vi om sosial ulikhet i ungdomsidretten?

NORSK SOSIOLOGISK TIDSSKRIFT

Norwegian Journal of Sociology

FAGFELLEVURDERET ARTIKKEL

UNIVERSITETSFORLAGET

Årgang 5, Nr. 3 2017, s. 152–161
ISSN online: 2245-2512
ISSN print: 2245-2512-2017-00-03

Ungdom, idrett og klasse: Fortid, samtid og framtid

Åse Strandbu

Professor

Norges idrettshøgskole

ase.strandbu@niuh.no

Elisabeth Gulløy

Stipendiat

Høgskolen i Sørøst-Norge

elisabeth.gulloy@hi.no

Patrick Lie Andersen

Førker

NOVA, Høgskolen i Oslo og Akershus

Patrick.Andersen@nova.hio.no

Ørnulf Seippel

Professor

Norges idrettshøgskole

ornulf.seippel@niuh.no

Håvard Bergesen Dalen

Stipendiat

Norges idrettshøgskole

h.b.dalen@niuh.no

SAMMENDRAG

I denne artikkelen undersøker vi den klassebaserte rekrutteringen til ungdomsidretten i Norge over en 60 års periode. Vi har analysert tilgjengelige publikasjoner om klasseforskjeller i ungdoms idrettsdeltakelse, og vi har sett denne analysen inn i en teoretisk og historisk sammenheng. Spørsmålene vi stiller er hvordan sammenhengen mellom idrettsdeltakelse og klassebakgrunn har vært forstått historisk og teoretisk, hvordan klasseforskjeller i idrettsdeltakelse er målt i landsrepresentative ungdomsundersøkelser, hvilke

This article is downloaded from www.tandfonline.com. © 2017 Author(s).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Research Article

Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms?

Patrick Lie Andersen

OsloMet – Oslo Metropolitan University, Norway

Anders Bakken

OsloMet – Oslo Metropolitan University, Norway

Abstract

Despite several decades of *Sport for All* policies, social class differences in organized sports participation of youth persist. However, few population-based studies have examined *how* social class may influence adolescent participation. We use survey data from upper secondary school students (aged 16–19) from the Norwegian capital of Oslo ($N = 10,531$) and investigate the factors through which social class operates. To measure parental social class, we use the well-established Erikson, Goldthorpe and Portocarero class scheme, supplemented by indicators of economic and cultural resources. We also include data on immigrant status, neighbourhood and school affiliation. There were large differences in organized sport participation between youth from the higher and lower social classes. Indicators of parental economic resources mediated many of these differences and had an additional independent statistical effect. Indicators of cultural resources, immigrant status, and neighbourhood and school affiliation only had modest effects. We conclude that social class plays a major role in organized sport participation, and economic resources are particularly important. Methodologically, we suggest that well-established social class schemes should be used in such research, supplemented with more detailed indicators of economic resources.

International Review for the
Sociology of Sport
1–17

© The Author(s) 2018
Reprints and permissions:
sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav
DOI: 10.1177/1012690218764626

journals.sagepub.com/home/irs

ØRNULF SEIPPEL • MARI KRISTIN SISJORD • ÅSE STRANDBU (red.)

UNGDOM OG IDRETT

GAPPELLEN DAMM
AKADEMISK

Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett
NORGES IDRETTSHØGSKOLE

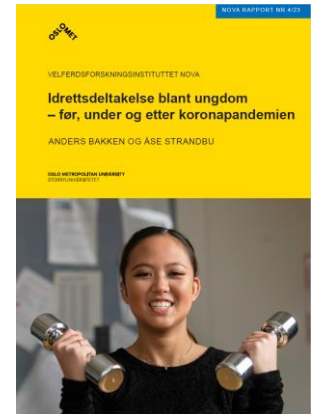
Klassebakgrunn og idrettsdeltakelse

- Store klasseforskjeller i idrettsaktivitet på begynnelsen av 1950-tallet
- Små eller ingen klasseforskjeller fra 1980- og 1990-tallet og tidlig 2000-tall
 - "idretten representerer et tverrsnitt av den norske befolknings sammensetning" (Grue 1985)
 - "barn av arbeidere bruker like mye tid på idrett som barn av foreldre i de høyeste sosiale lagene" (Wichtrøm 1995)
- Tydeligere forskjeller i senere studier (bla Ungdata)

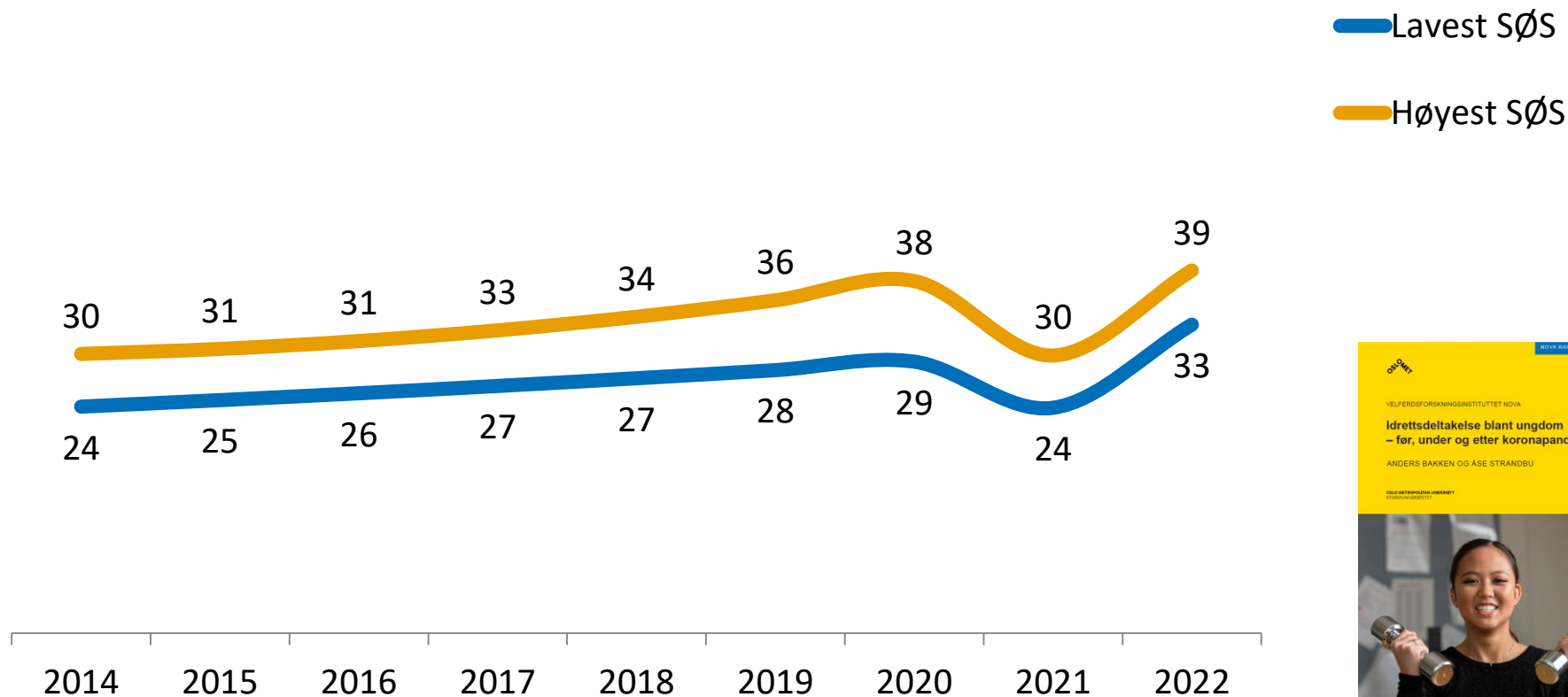
Ungdatas samlemaal for sosioøkonomisk status

- Basert på opplysninger om:
 - Fars og mors utdanningsnivå
 - Antall bøker og datamaskiner hjemme
 - Antall biler i familien
 - Om ungdommene har eget soverom
 - Om familien har reist på ferie siste år

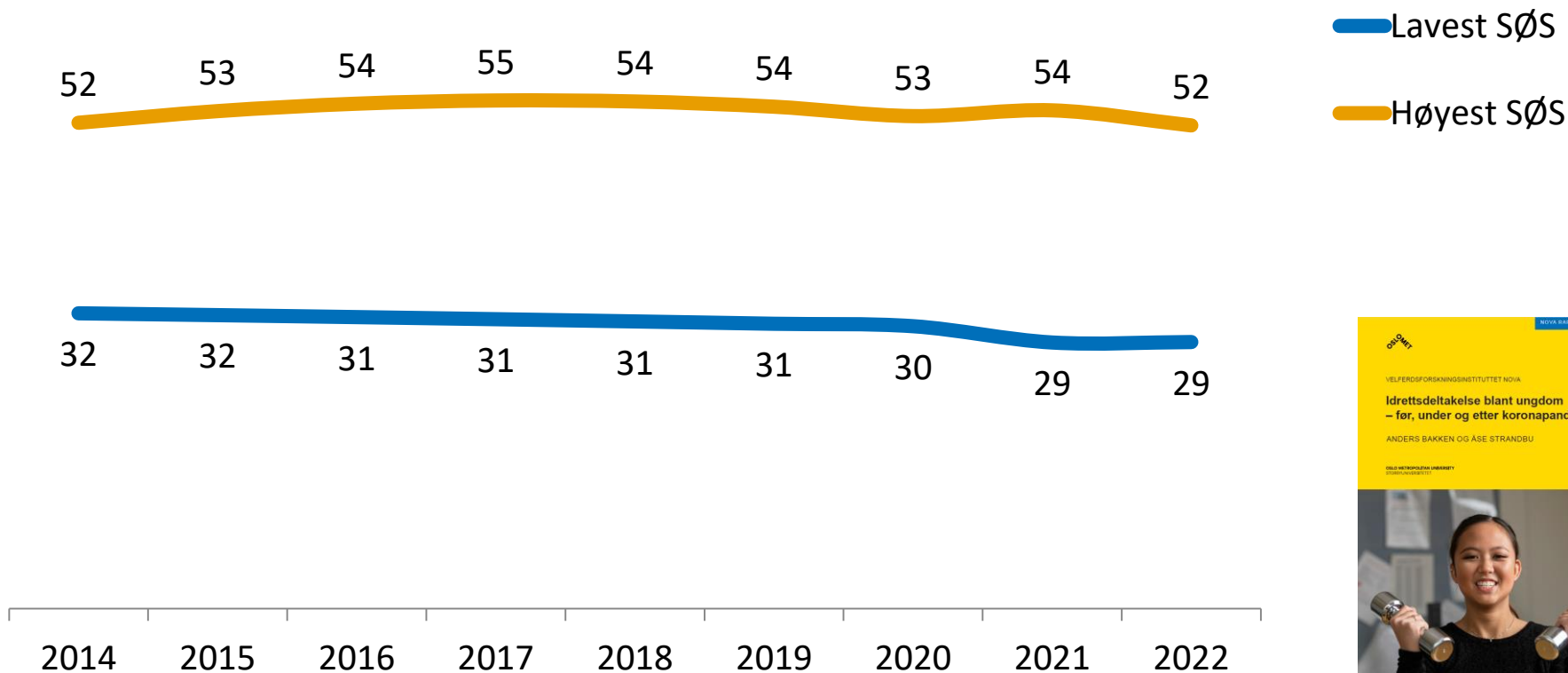
Treningsstudio

Andel som trener ukentlig

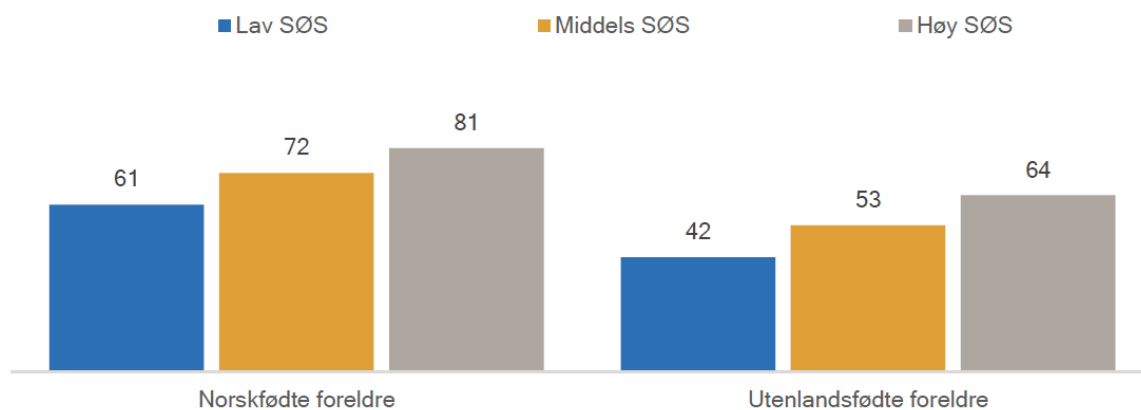
Idrettslagstrening og sosioøkonomisk status

Andel som trener eller konkurrerer ukentlig

Sosial ulikhet i barneidretten

Figur 4-3. Prosentandel som er med på sport eller idrett som fast fritidsaktivitet – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS). 5–7. trinn. Ung i Oslo 2021. N=13887.

Sosial skjevfordeling - forklaringer

- **Økonomi** (medlemsavgift, treningsavgift, utstyr, reiser..)
- **Klassekultur**
 - Middelklasseforeldre mer opptatt av idrett?
 - Kjennskap til aktiviteter (fortrolig med aktiviteten, føle seg hjemme..)
 - Nettverk (begynne med en idrett eller bli tatt med?)

Økonomi eller klassekultur?

- Økonomi betyr mest

Research Article

Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms?

International Review for the
Sociology of Sport
1–17
© The Author(s) 2018
Reprints and permissions:
sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav
DOI: 10.1177/1012690218764626
journals.sagepub.com/home/irs

Patrick Lie Andersen

OsloMet – Oslo Metropolitan University, Norway

Anders Bakken

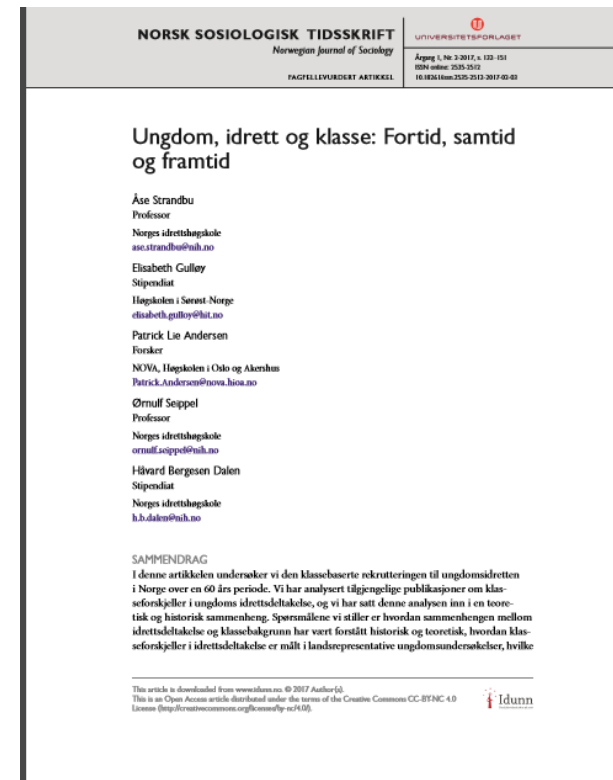
OsloMet – Oslo Metropolitan University, Norway

Abstract

Despite several decades of *Sport for All* policies, social class differences in organized sports participation of youth persist. However, few population-based studies have examined *how* social class may influence adolescent participation. We use survey data from upper secondary school students (aged 16–19) from the Norwegian capital of Oslo ($N = 10,531$) and investigate the factors through which social class operates. To measure parental social class, we use the well-established Erikson, Goldthorpe and Portocarero class scheme, supplemented by indicators of economic and cultural resources. We also include data on immigrant status, neighbourhood and school affiliation. There were large differences in organized sport participation between youth from the higher and lower social classes. Indicators of parental economic resources mediated many of these differences and had an additional independent statistical effect. Indicators of cultural resources, immigrant status, and neighbourhood and school affiliation only had modest effects. We conclude that social class plays a major role in organized sport participation, and economic resources are particularly important. Methodologically, we suggest that well-established social class schemes should be used in such research, supplemented with more detailed indicators of economic resources.

Mot mer ulikhet i idretten!

- Økte kostnader?
- Profesjonalisering av idrett?
- Mer krevende foreldredeltakelse?

Økende sosial ulikhet i idretten – er det så farlig?

Egenverdi: Idrett som gode

Nytteverdi:

"For more than a century, school-related extracurricular activities have narrowed the opportunity gap, by providing important opportunities for kids from low-income backgrounds to build the soft skills that are increasingly important for economic and professional success" (Putnam 2015: 182).

Samfunnsverdi: lokal integrasjon – bonding og bridging

OUR KIDS

The American Dream
in Crisis

ROBERT D. PUTNAM

author of *Bowling Alone*

Takk!